

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

Moliné

(Dibuix de M. Moliné.)

Barcelona, als morts del any

CRONICA

S' acosta la diada dels panellets, de las castanyas, del *D. Juan Tenorio*, de la visita als cementiris.... rutinarias emocións sense emoció verdadera, fillas de costúms amaneradas que se segueixen y no s' explican.... Perque, fassin lo favor de dirme: ¿quina relació té la fruyta dels castanyers y 'l producte de las pastisserías, ab lo Burlador de Sevilla y ab los morts del cementiri?

Y no obstant, cada any passa igual: la humana remada invadeix los teatros ahont l' obra mes divulgada de 'n Zorrilla 's representa ó s' *executa*, en lo sentit jurídic de la paraula; y s' escampa també pels cementiris, lloch ahont acaban un día ó altre totas las comedias, tots los dramas de aquesta vida, á ratos jocosa com un sainete, á ratos trista y esfrehidora com una tragedia. Y á l' un siti y al altre hi va la gent ab lo pap plé de castanyas y de massapá y ab lo cervell escalfat pels vapors del ranci.

¡Totsants!.... Perque siga veritat que tots los Sants celebrin la séva diada 'l primer día de novembre, fins Santa Rutina no pot escapar de aquesta regla.

Santa Rutina.... la santa que conta ab major número de devots; la santa que no 's venera en los altars de cap iglesia; pero que té indubtablement un santuari en algún misteriós recó del mecanisme humá, tal es l' afany ab que la multitut l' adora casi en massa.

Ella es religiosa y profana á la vegada.

Per Totsants va al Cementiri y va al teatro.

Per Carnaval se disfressa y fa gatadas; per la Quaresma resa; per la Senmana Santa se vesteix de negre y acut á seguir monuments.

Per Nadal admira 'l naixement del Redemptor del Mon, y s' atraca de gall y de turró fins á reventar.

Y sempre aixís: encenent set siris als set pecats capitals y altrats tants á las ser virtuts que 's donan com antídotos per contrarrestarlos.... y tot per gastar cera inútilment, perque Santa Rutina no creu en res, ni ab las virtuts, ni ab los vicis; ni ab Déu, ni ab lo diable.

* *

Será també degut á Santa Rutina que 'ls Ajuntaments de Barcelona siguin tan detestables. De altra manera no s' explica que l' últim resulti sempre 'l pitjor.

Los senyors del Consistori ho farán malament per rutina, y per rutina també deurá queixarse Barcelona, ja que si no fos aixís procuraria posar remey al mal, que á la ma ho te.

Es á dir ho té á la ma, mentres no s' ho deixi pendre, que cassos se donan molt repetits de que 'ls regidors no 'ls puga fer lo poble per mes que vulga, desde que las famosas quatre *barras* catalanas han sigut sustituhidas enterament per dos jochs de pantorrillas de altrats tants *barris-tas*.

Y aixís surten ells, y aixís marxa la cosa.

* *

La senmana que acaba de transcorre, municipalment considerada, es fecunda en impresións curiosas.

Sembla que la campanya iniciada per alguns

periódichs contra determinats projectes municipals que portan qua, y que per mes senyas deurá ser de palla dada la facilitat ab que s' encen; sembla, repeteixo, que las censuras de una part de la prempsa, van produhir á la Casa Gran no poca marejada.

Los regidors se passavan de ma en ma 'ls aludits periódichs, los llegían casi ab lo mateix interés ab qu' esperan l' aprobació definitiva de l' unificació de la deuda, y 'ls comentavan ab la mateixa rabia ab que un militar castellá que vejé fugir ab un rival una cosina rica ab la qual pretenía casarse, exclamá:—¡Maldición! Se me ha escapado la *primita*!

Per veure lo que calía fer, sembla que varen reunir-se á porta tancada, á fi de que la santa excitació que sentían no s' esbravés. Sembla també que solicitaren lo consell de un ilustre advocat, que quan li demanan que canti ho acostuma á fer en clau de *sol*.

Va sometres á discussió 'l punt concret de si era procedent portar als tribunals als periódichs aludits fentlos objecte de una querella de injurias. Los mes excitats deyan que sí; los mes tranquils sostenían que fora millor deixarlo corre, quan de repent soná una veu funerària, desde un recó del local, demanant la paraula.

—Jo, senyors—digué—no crech que s' haja de dur al jutje, ni crech tampoch que 's tingui de deixar corre.

—¿Y donchs que s' ha de fer?—li preguntaren.

Y la veu funerària respongué:

—Jo ho arreglaría con *lesiones menos graves*.

Una rialla general va acullir la pinxasca sortida del intrépit regidor que 's creu tenir pit prou valent y punys prou fins per acomodar las sevas agressions á la classificació rigurosa de las lessions feta en lo Códich Penal. Desde aquell moment, la terrible conjura edilicia contra la prempsa, va convertir-se en sainete, rematat per las següents paraulas dirigidas al autor de la frase:

—Molts difunts haveu amortallat; pero cap com aquest, y aixó que ha mort de *lesiones menos graves*.

* *

Mentres tant, no falta qui diu «*Ahí queda eso*» y se 'n va resolt á casa seva.

Lo marqués de Soto-hermoso dimiteix elegant motius de salut.

Alegant motius de salut dimiteix el marqués de Sentmanat.

Y alguns altres se disposan, segons sembla, á seguir igual camí, fundantse en idéntichs motius.

Tothom está malalt.

Pero senyor: quina passa será aqueixa que ha produhit ja duas víctimas ilustres y amenassa causar-ne una porció mes? ¿De quina extranya malaltia 's tracta, que 'ls primers que l' han concreat han hagut de ser precisament dos marquesos, el de *Soto-feo* y l' de *Se-l'-han-manat*? Si no s' estudia prompte aquesta epidemia ¿de qué serveix lo cos médic municipal?

Algú pretén que la tal marfuga es una especie de xarampió, que no l' agafan mes que 'ls *ignocents*. Y diu que la cosa no té molta gra-

VIGILANT DEL CEMENTIRI MUNICIPAL

Figura en l' Ajuntament, y per sa especialitat en dia tan senyalat mereix el lloch preferent.

vetat, per mes que 'ls atacats, de primer antuvi, perdin l' us de la paraula.

Per aixó 'ls dos marquesos no poden dir res, ni quan tothom demana que donguin explica-

cions. Es aquest un efecte consegüent á l' extranya malaltia.

—¡Qué malaltia, ni raves fregits!—exclamá un conceller del morro-fort, que no es capás de dimitir ni á canonadas. ¿Sabéu qu' es tot aixó de las dimissions? Camándulas! Falta de companyerisme. Ganas de que s' escorri 'l mitjot... Precisament ara que ab aixó dels belgas era mes necessari que may que no saltés cap punt. Y ara, vels'hi aquí que si 'l forat se va engrandint ¡bona nit y bona hora!

*
**

La verdadera sintessis de la situació municipal de Barcelona, la donava un regidor educat en l' escola dels Loyolas.

—Jo—deya—avants que tot soch disciplinari, y estich resolt á votarho tot: la unificació de la Deuda y l' erecció de la iglesia dels Pares Dominicos dintre de una de las mansanas del Ensanxe. De aquesta manera si entrant en negoci ab els belgas faig pecat, los Pares Dominicos son prou agrahits, y 'm donarán la santa absolució.

P. K.

LO DIA DE 'LS MORTS

—SONET—

Dia d' amarch recort que al dol convida,
n' es lo dia avuy, que commemora
l' Iglesia als sants difunts. Tothom á l' hora,
al recordar la mort, pensa ab la vida.

Plora trist lo mortal que als morts no olvida
y tal volta demá, dalla traidora
sa vida segará, fent que 'l que plora,
d' algú siga plorat; que un pló altre 'n crida.

Cadena que 'ns uneix, es l' existencia,
y sens pará 'ns arrastra envers la valla
que de la Parca enclou la residencia.
Cadena, que no escapa ni una malla,
l' una á l' altra segueix sens resistencia!
no hi poden los obstacles; res l' encalla.

JULIÀ CARCASSÓ.

LA VIUDA PREVISORA

Ó VAL MES PECAR PER CARTA DE MES...

Quan en Blay conegué que alló de morir-se anava definitivament de veras, desentenentse dels panyos calents del metje, qu' encare li surtia ab la xeringa de que «mentres hi ha vida hi ha esperansa» y alló altre de que «pot mes qui piula que no pas qui xiula,» cridá á la seva esposa al capsal del llit y li digué ab tota la serenitat que las circumstancias li permetían:

—Antonieta, crech que ja ho ¡sabs: estich morintme.

—¡Y ara!—exclamá ella, per tranquilisarlo: —¡fuig!

—¿Que fugi? ¡Jo pogués! Jo t' asseguro que ho faria ara mateix, sense deixarho per un' altra senmana. Pero no 'm faig ilusions: el globo 's desinfla á marxas forçadas, y aviat, avuy, demá, quan menos t' ho pensis, caurá en terra... y s' ha acabat la funció.

—Vaja, cálmat, sosségat y no 't fixis ¡ab

aquestes caborias. Precisament avuy el metje....

—Bé, ja veurás; del metje no te'n refihis, perque quan las sabatas están completament reventadas es inútil posarhi mitjas solas y talons.

—Pero, bé ¿qué vols? ¿á qué vé tot' aquesta prédica?

—A lo següent. Voldria que, avants de morir-me, 'm prometessis una cosa.

—¿Una? Deu, vint, cent, un milió... totas las que vulguis...—

En Blay, qu' en aquells moments no estava gayre d' humor, no va poguer menos de posarse á riure.

—Mira, Antonieta, aixó de que 'm vulguis prometre un milió de cosas, ja m' halaga; pero, francament, prefereixo que no me'n promettis tantas y me'n cumpleixis al menos una.

—¿Quina?... Digas, enrahona... Aquí 'm tens per jurarte tot lo que vulguis; per donarte la vida, l' ánima, lo que de mí necessitis.

—Donchs... voldria... que no 't tornessis á casar.

L' Antonieta, que segurament no s' esperava aquesta sortida, tardá una mica á contestar; pero refentse immediatament y considerant tal volta que 'l prometre no fa pobre, y molt menos tractantse de gent qu' está á punt de cantar l' *aria* final de la sarsuela de l' existencia. 's comprometé á fer lo que 'l moribundo li demanava, y jurá conservar pura y neta com una patena la memoria del seu estimat marit.

En Blay, com si sols esperés despatxar aquest *document* per tirar endavant, li doná las gracias ab una rialleta... y va morir-se.

La viuda plorá una llarga estona, y, naturalment, l' endemá no 's torná á casar perque 'l dolor era massa viu, y per altra part la lley tampoch ho autorisa; no 's casá 'l día següent, ni l' altra senmana, ni al cap de dos mesos, ni al cap de tres...

Pero avants de finir l' any, fos que la tristesca estés ja del tot acabada, fos potser per acabar-la si en algun recó n' hi quedava una mica, l' Antonieta 's deixá portar al altar per un nou marit mes jove, mes guapo y sobre tot mes amable que 'n Blay.

Hi hagué, com es de rúbrica en aquests casos, la corresponent lluna de mel; la temporada de ditxa complerta, l' excursió per un cel sense núvols ni tempestats; pero vingué un moment en que la prosa de la realitat ofegá las fantasias de l' ilusió y la informal ex-viuda s' adoná de que s' acostava 'l día dels morts y comprenqué que, mal fos no mes que per cubrir las apariencias, era necessari fer algo per honrar lo recort del seu primer marit.

¡Si 'n va pensar llavors de cosas la pobra Antonieta! La escena de la mort de 'n Blay, la promesa que li havia demanat, lo jurament qu' ella li havia fet... Tot torná á la seva memoria, abultat per la distancia y amargat per la silenciosa onada dels remordiments...

—¿Qué déu pensar de mí 'l difunt?—se preguntava la ex-viuda, veyentse altre cop casada y tement el cástich á que 'l seu perjuri la feya acreedora:—¿qué deu pensar?

Moguda per la por, y buscant arbitrar un medi que li assegurés radicalment la tranquil·litat que per aquest cantó li faltava, l' Antonieta

LA CORONA DEL POBRE

Pocas flors, un mar de llágrimas y un torrent de sentiment.

concebí una idea y determiná posarla en planta desseguida.

S' encaminá á un establiment d' adornos fúnebres y demaná una creu de ferro, de gran tamanyo,

—¿Una creu?—digué 'l dependént de la casa, extranyat de que no preferís una corona.

—Sí senyor; y ben forta que ha de ser. Es per posar en un ninxo 'l día dels Morts.

—¿Y cóm la vol?

—Que 'ls quatre brassos tinguin tanta extensió com la boca del ninxo. Y á cada extrém, fássimhi un forat.—

La casa li entregá la creu demanada, y l' Antonieta va corre á portarla al cementiri.

No s' havia equivocat ningú. Las midas estavan ben presas, y crusant per sobre de la lápida, la creu apoyava las quatre puntas sobre la embocadura de la tomba...

La previsor viuda feu fixar en la pedra del march, ab quatre sólits cargols, la monumental creu, que tal com la deixaren los operaris semblava formar ab la paret del ninxo una sola pessa.

—¿Qué me 'n dius del modo que l' he arreglat?—deya l' endemá l' Antonieta al seu marit *vigent*:—¿no opinas que aixó es saberne?

—No sé; no veig el per qué de semblant creu, tant formalment clavada al ninxo.

—¿No?—feu llavors la ex-viuda, ab ademán victorios:—¿sabs qué logro d' aquesta manera? Que en Blay, encare que vulgui surtir del amagatall, no pongui.

A. MARCII.

LA CORONA DEL RICH

Pocas llágrimas, molt fausto
y cubrí aviat l' expedient.

CORONAS PELS VIUS

Històrich

¡Miréu aquella senyora
tan trista y tan endolada! ...
¡Oh, será molt desgraciada!
¡Pobreta, casi bé plora!
Surt de Sans y diu que vá
cap al cementiri vell
de Barcelona: un parell
de coronas dú á la má.

Per la Creu-cuberta passa
sigilosa, y allí están
tots los *burots* vigilant
ab monótona catxassa.

A la capital s' interna
y en lloch d' aná al cementiri ...
s' introduheix á can Baldiri,
famosíssima taberna

Y allí, contant sas felissas
precaucions, romp las coronas
qu' están ben plenas de bonas
y olorosas llangonissas.

EMILIO SUÑÉ.

Á UN AMICH DIFUNT

CARTA RIMADA

Aprofitant la diada
de *Tots-sants*, amich Pasqual,
per la primera vegada
t' escrich, preguntant: ¿Qué tal?
¿Qué fas al Infern? Puig penso
que á tal lloch varen baixarte;
y si aixó es vritat, comenso
Pasqual, per felicitarte.

¿Van ferte impresions extranyas
els dimonis? Ho crech bé;
per més que tú, homes ab *banyas*
aquí ja 'n veyas també.

Endemés, al morir tú,

los *amichs* van enterrarte,
y pel camí, noy, ningú
va deixar de censurarte.

¿Sabs en Pons? Donchs va explicar
que tenias relacions
ab la Carme, y va contar
cosas molt grossas en Pons.

Va dir qu' ella no 't volia
y que tú la maltractavas;
va parlar de certa *tia*...
y de que te la... *rifavas*.

Jo vaig dirli:—No es vritat.
Y en Pons va dir:—¿Qué sabs tú?
Vam promoure un altercat
y... no va perdre ningú.

Al cap de vuyt ó deu dias
un *amich* va noticiarme
de que 'n Pons—no ho pensarias—
¡va enmaridarse ab la Carme!

¿Eh, qué tal?... ¿Veus els amors?
¡Si las donas no son bonas!
Ja faig be de llensá 'ls cors
que m donan á mi las donas.

En vista d' aquesta feta
de tots els *amichs* renego;
no puch veure ni á 'n Beleta
(perque m' he quedat mitj cego.)

Ta mare, bona per ara,
y ta germana, també;
ellas 't volian bé,
sobretot la teva mare.

Sols la bona fé 's pot veure
en el amor maternal,
sí, Pasqual, ho pots ben creure,
jó sino puja aquí dalt!

Noto, xicot, que s' allarga
la carta, y tot no ho puch dí;
sería una *llauna* amarga,
per lo tant hi poso fi.

Adeu; ja 'm dirás si 's logra
passar mort alegre ó trista...
Ah! Recados á la sogra,
que suposo que l' has vista.

SALVADOR BONA VÍA.

DÉCIMA

Desde 'l día que venim
á aquest mon fins que 'l deixém
tots los mortals ignorém,
lo destí que en ell tenim.
Aixó fá que, quan sufrim
material ó moralment,
ens mitigui 'l sufriment
l' esperá un cambi de sort...
¡y esperant trobém la mort
que 'ns cambia enterament!

F. J. PORTERIA.

VISITANT LOS MORTS

CASSAT AL VOL

¡Quína ditxa! ¡Fa cinch anys que vinch á visitarla!
(Un *ex gendre*.)

Los *panteóns*, ab atxas y coronas magníficas. Los
ninxos, ab una llantieta y un modest ram de *sempra-*
vivas. La fossa comú, sense un llum, ni una corona...
ni res. ¡Fins aquí arriba la vanitat humana!

(Un *filósoph*.)

¡Qué n' he cantadas d' absoltas en aquest lloch! Y
al pensar que haig de morir, y las ganas qu' encare 'm
quedan de cantarne!... ¡Tinch una por de no morir sa-
tisfet!

(Un *capellá*.)

Quan sigui mort, si passen aquestes nenas tan sa-
laus per devant de casa, 'm sembla que tindrè de sur-
tir à tirals'hi un piropo,

(Un de l'hostia.)

¡La gran sort que no poden enrahonar!

(Un metje.)

Diuen que la mort es lo repós etern y avuy tothom
ve á moure burgit y fressa. Ab quanta rahó va ex-
clamar lo poeta:—«Ya ni en la paz de los sepuleros
creo!»

(Un escéptich.)

Lo día que morí.... ¡qué poca feyna tindrán los cuchs!

(Un mestre d' estudi.)

¡Me diuen calavera! ¡Mes ho son els d' aquest ba-
rri!

(Un tronera.)

De tantas nenas que hi han enterradas.... ¡qui sab
las que s' han mort per mí!

(Un gomós.)

Si es veritat que de la vida á la mort no mes hi ha
un salt ¡ay, lo día que posi 'l peu malament!

(Un gimnasta.)

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

¡TOMBA!!!...

Es una tomba ignorada,
en ella may ni una flor
hi han posat, ni gent estranya
l' ha regada may ab plor.

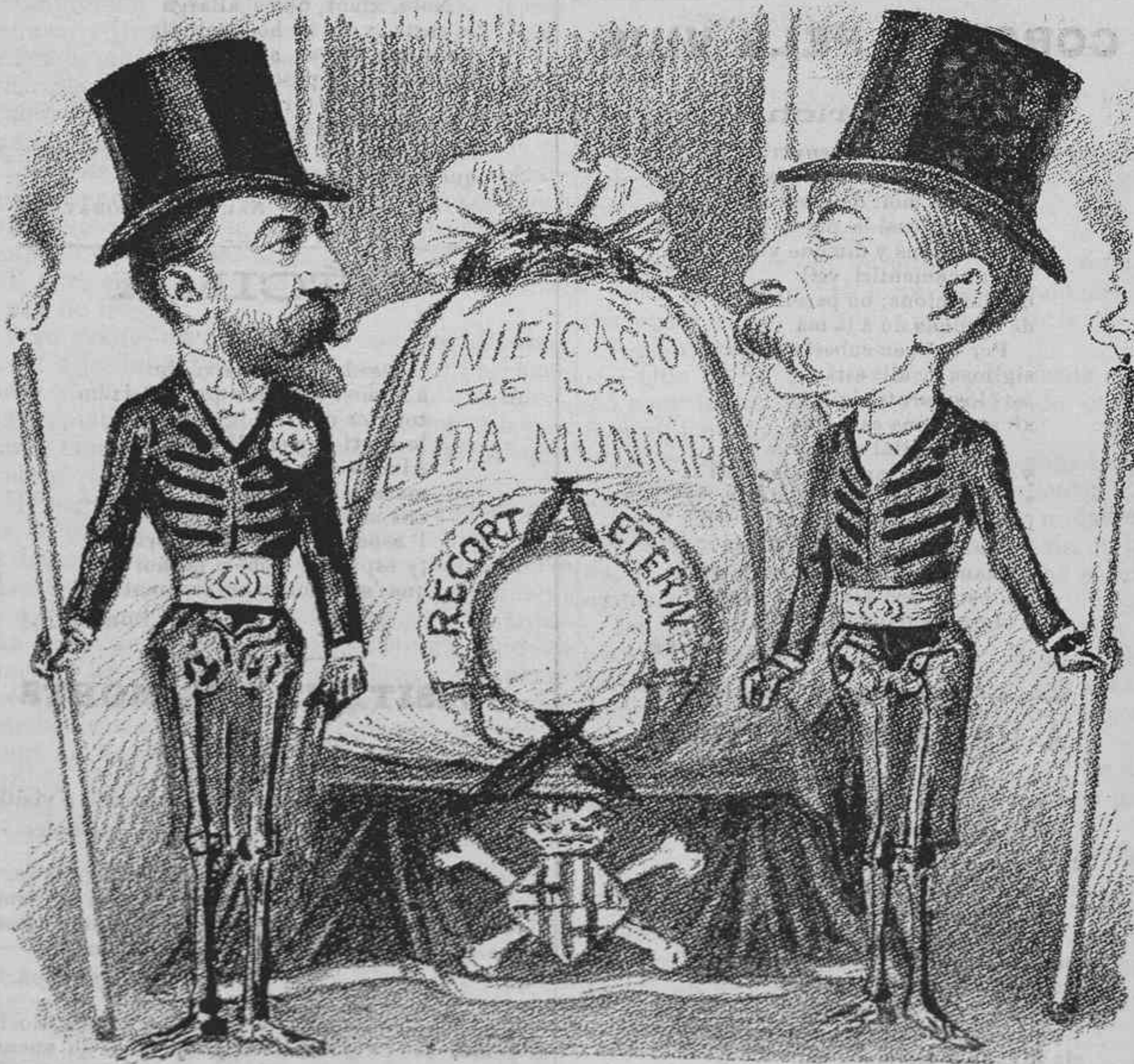
Es una tomba molt trista;
en ella tot es negror
y no obstant ningú ho diria....
¡Tant s' arriba é fingir tot!

Eixa tomba tú vas ferla,
las parets son lo meu cor
y lo mort ... perquè nombrarlo
si' ho sabs tú millor que jo.

Jo 'n tinch ferit lo cor, y de la vida,
ne vaig surcant lo curs ab tanta pena
que desitjo ab afany trobá l' obstacle
que 'm lliuri d' ella.
Y tú mentrestant, tú, que n' ets la causa
de la desgracia meva
cursas felis lo mon, que se 't disputa
creyent en ta ignocencia.

RUY DE GORCH.

LOS CAPS DE COLLA

Vetllant un mort dels grossos.

TEATROS

UN MORT DE PUNTAS

ROMEA

Respecte á novetats durant la present senmana 'l termómetro de aquest teatro ha estat sota 0... No's registra un sol estreno: ni una pessa, ni una juguina, res eaterement.

En cambi s' han representat *Maria Rosa*, *Juan José* y *La Dolores*... ¿Y 'l repertori catalá? Ara li fan el mánech.

Per aquesta nit está anunciada la primera representació de l' obreta en un acte del Sr. Figueras *El rapto de la Sabina*. Celebrarem que resulti del gust del públich.

NOVEDATS

Diumenje terminaren las funcions de ópera que durant tant temps tingueren lo privilegi de despertar l' interés dels filarmónichs.

En los últims días de la temporada celebraren lo seu benefici la Srta. Más que cantá *La Favorita* y la senyora D'Arneri que brillá com de costum en la interpretació de la *Margherite* del *Mefistófele*, una y altra beneficiadas sigueren objecte de grans ovacions, especialment l' última, qu' es una artista de las que deixan rastre de desitjos de tornarlas á sentir. Per lo tant, ja ho sab: sempre que vulga tornar á Barcelona tingui la seguretad de 'que 's veurá aquí sempre ben rebuda y festejada.

**

Desde dimecres funciona en aquest teatro la companyia dramática que dirigeix l' inteligent primer actor senyor Cepillo.

L' obra d' inauguració ha sigut la divertida comedia *Militares y Paisanos*, á la qual anirán seguint las mes celebradas del repertori, sense quedar en terra *Un navarro y un vizcaino*... No faltaria mes sino que 'l senyor Cepillo no tragués del armari 'l vestit que millor li escau!...

CATALUNYA

¡Addio Novelli! E... ¿a rivederci?

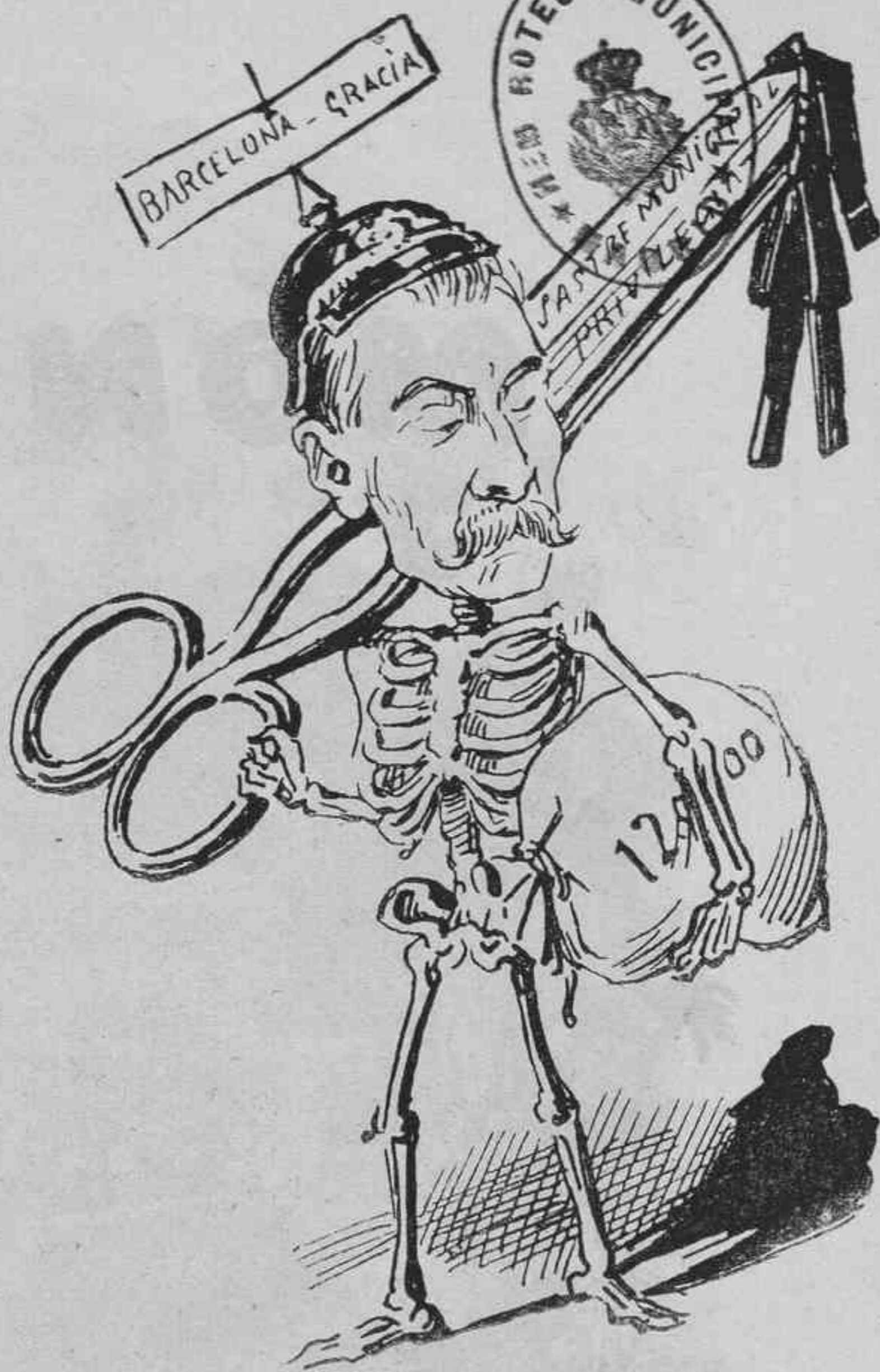
Sí, de segur: no pas porque 'l públich de Barcelona s' ho mereixi, dat lo seu inexplicable apartament del teatro, sino porque... vaje, porque l' eminent actor no se sab estar de visitarnos.

Sempre al peu del canó, ens ha donat á coneixer per primera vegada una obra tan hermosa com *Il género del signor Poirier* d' Augier, representada de una manera admirable tant per ell com pels restants actors de la companyia. Lo públich va passar una vetllada deliciosa.

Lo diumenje recitá ab gran riquesa de colorit y ab fonda expressió de sentiment lo monólech *Un voluntari de Cuba* degut á la ploma del seu fill, jove escriptor de moltes esperansas. ¡Figúrinse si en Novelli s' hi lluhiria tractantsed' un fill del seu fill... com si diguessim de son primer net literari!.. No hi ha afecte que puga igualarse al carinyo dels avis.

Dimecres va despedirse ab monólechs y pessas en un acte. La de despedida sigué una funció ameníssima, agradable de sobra, que li proporcioná motius pera multiplicarse, ja que prengué part en las sis obras que constituían lo programa.

Lo públich li tributá una ovació entusiasta, deli-

Cobra llarch y talla curt,
pero l' home de tot surt.

rant... Semblava un acte de arrepeniment per no haver assistit al teatro ab aquella assiduitat que 's mereix tan sobresalient artista.

Y ja veurán com ara qu' es fora, será quan molts l' anyorarán.

Anit devia comensar una serie de funcions en aquest teatro la companyia d' opereta italiana Bonazzio y Milzi, en part ja coneguda del públich barceloní. Ultimament ha treballat á Madrid á plena satisfacció dels aficionats al género.

Creyém que aquí succehirá lo mateix.
La senmana próxima 'n parlarem.

GRAN-VIA

Despres de *La Traviata* y *La Sonámbula*, han tornat al repertori alegre representantse *Le campane di Corneville* y *Fatinitza*.

La companyia ha trobat en aquestas obras los aplausos de costum.

LIRICH

Demá dissapte se dona 'l primer concert dels tres que té anunciats la *Societat catalana*.

Los dos restants tindrán efecte 'ls dias 5 y 8 del próxim novembre.

LA TOMBA DE LAS ILUSIONS (FANTASIA FÚNEBRE, per F. GÓMEZ SOLER.)

MONTÉ-CARLO

Mansió pel luxu embellida,
palau de la boja sort,

iquants que allí hi buscan la vida
van a trobarhi la mort!

Los noms de Mr. Crickboom, del distingit compositor Mr. Chauson y del célebre violinista Mr. Isaye, 'ls dos últims enterament nous á Barcelona, responen del éxit de aquestas solemnitats musicals.

N. N. N.

FÚNEBRES

A ton sepulcre oblidat
pels amants que avuy te voltan,
no hi duré ni un ram de flors,
no hi duré ni una corona.

Mes, si aquell amor sublim
que á tú m' atrau, dona hermosa,
'l sents neixe, en la negró
de la destructora fossa,
en lo més fosch de la nit
alsa, amor meu, la llamborda,
jo vindré, y quan siga ab tú,
per sempre la podrás cloure!

Un inmens cadavre
se 'm figura 'l mon,
l' espay es la fossa
ahont ne jeuhen molts.

La llum la mortalla
y els sers vivents, tots,
els verms que rosegan
ab afany rabiós.

De cara á la llum sublim
bada 'l sepulcre la boca,
no arriba, no, la claror,
al negre fons de sa gola.

La clou no més quan té carn
y pausadament devora,
l lensant un tuf qu' estremeix,
fent una remó somorta....

Aqueix pobre bohemí que t' adora
ab la més noble y més lleal passió,
y al que tú luxuriosa desprecias
sens ánima, ni cor;
aqueix pobre bohemí es l' únich, l' únich
que en ton sepulcre abandonat y sol,
vindrà á furgar, per aixecar la llosa
y acompanyarte en el teu llit de mort.

A. LLIMONER.

ESQUELLS

La qüestió de la iglesia dels Dominicos que varem iniciar en lo passat número, va filtrant en l' opinió pública, com la pluja cayguda sobre un terreno fértil.

Son ja molts los periódichs que combaten ab energia l' abús que s' intenta cometre, sense que ni un sol s' haja posat fins ara al costat de las aprofitadas formiguetas del ordre de Predicadors. Ab aixó 's demostra que lo que 's proposan realisar no té defensa.

Barcelona entera 'ls dirá en lo seu día:—Si voleu ser respectats, comenséu per respectar las lleys.

Se diu que 'ls Pares Dominicos tenen grans apoyos, y qu' están resolta á tirar endavant á

pesar del acort contrari del Ajuntament, prés en la sessió del dimars.

S' assegura qu' están arrapats á las barbas d' en Pidal, aquell patrici ilustre de las honradas masses, amich incondicional de las cogullas y de las boynas.

Pero ja veurán com si Barcelona te energia no hi valen barras, ni barbas. La rahó es una gran navaja.

Y de més peluts qu' en Pidal n' ha afeytats el poble barceloní.

*
* *

Los propietaris dels edificis colindants ab los terrenos inedicables ahont se projecta cometre l' estropici están passejant pels periódichs en comunitat, en defensa del dret que 'ls assisteix. No han de fer grans esforços per convence á l' opinió. Aquella iglesia entatxonada dintre de una mansana del Ensanche no pot sostenirse: avants de que s' haja comensat la seva construcció, ja s' ensorra.

Per cert que 'ls propietaris afirman que per evitar qüestions y lliurarse de molestias varen proposar als frares comprarlos los terrenos y pagarlos los gastos que hi tenen fets. Y 'ls Dominicos, dich els Dominicos, ni menos van escoltarse'ls.

Aquí tenen un argument que vé en apoyo de lo que manifestavam en lo nostre article: ¡Desgraciat lo camp de favas en lo qual s' hi fica 'l frare!

Estich assombrat. El *Diario del Comercio*, després de sortir á la defensa del negoci dels belgas, ha prés al seu cárrech la de certa empresa que mitjansant una concessió del govern, intenta crubar de tranvías y ferro-carrils eléctrichs tot lo plá de Barcelona, sense demanar permís á la mestressa qu' es la ciutat, ni als demás individus de la familia que son los pobles del Plá.

«Que la concessió es deguda á una ley votada en Corts»—diu el *Diario del Comercio* y en aixó precisament s' apoya per erigirse en camp de la mateixa.

Pero, Sr. Serrate: ¿desde quan l' hem de veure propici á las trastadas de... *los grrrandes fulanos!*

¡Quín desengany!... ¡Y jo que 'm figurava que vosté era tan aragonés!...

La senmana passada morí en aquesta ciutat nostre bon amich D. Salvador Monrás, persona apreciabilíssima y digne de la consideració ab que 'l distingían tots los que tenian el gust de coneixel, que pot dirse qu' era mitj Barcelona.

Fundador el senyor Monrás de la societat de sastres denominada *La Confianza* y propietari d'una antiquíssima sastrería, reputada entre las primeras, al baixar á la tomba no deixa sino bons recorts y un nom respectat y venerat de tothom.

Acompanyém á sa estimada familia en el dolor que per aquesta pérdua experimenta, en la seguretad de que 'l nostre condol surt del cor y representa 'l tribut degut á l'honradés, á la probitat y á tota una vida consagrada al treball y á la práctica del bé.

La corrida de toros del diumenje ja no va presidirla en Martínez com molts esperavan, sino en Galindo.

UN MORT... DE PESSETAS

Los que l' han fet, diu que riuen; ells sabrán per qué será.

Als qu' hem de pagar l' enterro, no 'ns toca sino plorá.

No obstant, si bé's considera, la designació del President no pogué ser mes acertada.

¿No diuen que 'l Gallo 's talla la queta?

Donchs per presidir l' acte, ningú mes apropiat que un perruquer.

Los regidors de Gracia están cansats de 'n Derch, no perque sigui en Derch, sino per un altre motiu mes interessant.

Un periódich explica l' assumpto relatant que un de aquells desesperats va dirli:

—Volém! unarcalde que 'ns despenji la fiambrera.

¡La fiambrera! Un utensili de llauna.

D' aixó se 'n diu parlar sense fer un altre utensili de llauna: es á dir, es á dir, sense fer embuts.

El carrilaire Planás no acaba may el bon humor.

Després de haverse divertit ab los seus empleats, declarant cessants als uns y rebaixant

lo sou als altres, ara 's diverteix ab la majoria dels pobles que atravessan las sévas líneas.

A consecuencia de la supressió de alguns trens molts d' ells reben la correspondencia ab gran retrás, com si en lloch, de anarhi ab carril hi anés ab correu d' espardenyá.

Pero ¡qué s' hi ha de fer!.... Lo fundador de la iglesia de Port-bou, encare que amich dels juhéus, es molt católich, y com á tal ara l' ha dada en procurar que tothom fassi un gran accpi de una de las virtuts mes cristianas.

La santa virtud de la paciencia.

Espigolant en las feixas del Noticiero:

«A Carlos Sauria, el que á los 19 años inventó la cerilla química, le van á erigir los patriotas franceses una estátua en Saint Lothain, su país natal.»

Nosaltres proposém que se 'n erigeixi un' altra en l' encreuament del carrer de Lauria y la Diputació al autor de aquestas traduccions tan literals.

COM SE PORTA UNA CORONA (Sistema *fi de sigle*).

Per la gent, va a honorar algún mort,
per ella, bat un record.

Y que cada nit se li fassin lluminarias ab *allumettes chimiques*... es á dir: ab *mistos de cerilla*.

*
**

Parlant de la designació del Sr. Ibar-guren, pera 'l càrrech de professor de violí de l' Escola municipal de Música, diu:

«La propuesta merece toda suerte de elogios, tratándose como se trata de un artista cuya modestia es *menor* que su mérito.»

De manera que 'l Sr. Ibar-guren, segons el *Noticiero*, peca d'orgullós y aquesta es una de las sévas qualitats mes recomenables.

¡Vaya una manera de fe l' *arquet* á un violinista!

Hi ha que recelar de las alabansas del *Noticiero*, que molts vegadas pensantse tirarlos una flor, els clava un cop-de-pedra.

M' ha fet gracia aquell individu de Canet que per matar als cuchs que 'l molestavan va dormir-se ab un duro á la boca y va tragarse'l.

Figúrinse després, ab el duro al pap, si 'n tindria de cuchs!

Per aixó va venir á Barcelona á fer-se'l treure. També podia haver anat á Madrit y s' hauria encarregat gustós de l' extracció en Navarro Reverter, y estich més que segur que ho hauria fet de una manera dolça, suau, sense dolor pel pacient... limitantse tan sols á presentarli una simple papeleta de una contribució, de un impost qualsevol.

*
**

Pero 'l traga-duros de Canet ó no va atinarhi ó va preferir la intervenció de un bon cirurgiá, y l' operació va realitzar-se felisment, segons contan los periódichs.

Menos mal si á l' hora de pagar, va poder dirli:

—Senyor Doctor: cobris del mateix cos del delictes!

Los filarmónichs que tenian posadas sas esperansas en los progressos del *Orfeó catalá*, han vist ab sentiment la dimissió que 'is mestres D. Joan Gay y D. Joseph Lapeyra han fet dels càrrechs que dintre de aquella Associació desempnyavan.

¡Y aixó ha succehit pochs días després de haver realisat l' excursió á Montserrat y de haver benehit lo bisbe Morgades la *senyora del Orfeó!*...

¿No s' han fet dignes de un reny procedint de *aytal* manera?...

Densá que tenen *senyora* sembla que han perdut el *seny!*

F. GOMEZ-SOLER

Mira

Mentres l' Enrich passa tota la ni tal Cas-sino estirant l' orella al pobre Jordi casi sempre ab fortuna, freqüenta 'l domicili conjugal un capitá de artillería, molt intrépit en sas campanyas amorosas.

—No es extrany que l' Enrich tingui tanta sort!—murmura un socio qu' está al corrent dels tráfechs de la dama y 'l capitá.—Mentres ell fa 'l monte, te la senyora ocupada militarment.

No mes que 7,326 pessetas se destinan á la restauració del mobiliari del despaig del Senyó Arcalde.

No fa vuit anys que va adquirirse, pagantse á pes d' or... y ara ja está espatllat? Aixís m' explico com totas las cosas de la Casa gran están tan desballestadas: los regidors no poden tocar res que no ho espatllin. Ni 'ls mobles.

—Alto—va dirme un de l' olla.—Sápiga que ab las 7,326 pessetas hi va compresa l' adquisició de una hamaca.

—¡Una hamaca! ¿Y per qué?

—Perque 'l Sr. Nadal, qu' es tan aficionat á dormir, puga gronxars'hi.

Llegeixo:

«Lo reputat mestre catalá D. Manuel Giró está component la música de un' obra que porta 'l títul de *Nuestra Señora de París.*»

Ara 'ls suplico que no confonguin al compositor D. Manuel Giró, ab lo violinista don Manuel Giro-na.

Quan aquest últim escrigui un' ópera, tinch per segur que 's titulará: «La fatxada de la Catedral de Barcelona.

CIRIS TRENCATS

I

No hi vagis, mon amor, al cementiri
per Deu, no hi vagis pas,
que la vista de un lloch tan trist y fúnebre
molt te pot afectar.

No hi vagis mon amor, que alló podria
causarte un disgust gran
y si 't morias ¡ay! creu que allavoras...
t' haurian d' enterrar.

II

Lo dia que tú 't moris, per ta llosa
faré aquest epitafi:
>Aquí jau una dona
>que deya: «Deu me mati
>si dich mentida;»
>un dia va jurar que m' estimava...
>y mori desseguida.»

L' ANGEL DE LA TOMBA

¡Pau als morts!

III

Ja som videta meva
al camp de la quietut;
ja som allà hont reposan
nostres germans difunts;
¿veus? aquí es ahont ta mare
la varen enterrar;
un recort tributemli;
ipassém tots dos de llarch!

IV

Lo dia que jo 'm mori
no 'm vinguis á plorar,
assegurát ben bé d' allà hont m' enterrin
y quan ho sabrás ja
si arribas á estimar algún altre home
com penso que ho farás,
passeu tots dos per casa, perque puga
coneixe aquell que 'l mort ha carregat.

V

Descansa en pau, oh, dona que en la vida
un cor vares fletxar
y que un dia la parca malehida
ta existencia robá,
Descansa en pau, que aquell que va estimarte
al cel per la teva ánima ha pregat
y may podrà olvidarte
perque sens tú 's quedá.... ben descansat.

J. ASMARATS.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Re-me-na-va.*
2.ª ID. 2.ª—*Ca-ta-ri-na.*
3.ª ANAGRAMA.—*Caixó—Coixa.*

EPITAFI

Aplaudit á la Bordeta,
á Tortosa y á Malgrat,
fins véures mort yenterrat
no s' ha tallat la coleta.

4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Maria del Carmen.*

5.ª ROMBO.—

P
C A P
C O L O N
P A L A M O S
P O M A S
N O S
S

6.ª AUCELLET NUMÉRICH.—*Ripollet*

7.ª GEROGLÍFICH.—*Val més el rey que la sota.*

TRENCA-CAPS

XARADA

FUNEBRISTICAS

I

—Avuy dos anys compleixen que ta mare
aquí van enterrar
y com que lo meu cor ré *hu-dos-tres-quarta*
cumplín sa voluntat,
aném allí, ma esposa á tributarli
un recort dels mes grans;
pósat tú 'l vestit negre, *quart-cinch-sexta*,
y comensa á passar....
que jo vaig á l' Alambra que m' esperan
per 'ná á jugá al billar.

II

—*Hu* bonica aquesta creu,
¿costa molt?—*¡Segon!* la Carme
se 'n ha fet quatre pessetas.
—Noy, es una creu.... molt cara;
á mí per 'quet mateix preu
avuy m' han dat una *quarta-*
dugas botella de vi
molts panellets y castanyas.

III

—Per sa *tercera-sis* una corona
va portá al cementiri la Pepeta.
—¿Y vols dir noy, que ab fé ella va portarli?
—No que li va portá ab una capseta.

IV

Si algun dia la mort se t' emportava
també per xó jo t' *hu-tres-quart-cinch-sexta*;
ni un sol instant hermosa,
ton amor fugiria de ma pensa;
y pera demostrarte
lo meu sentiment, nena,
te juro que res *tota*
conmemorant també la gloria teva
fent construí una *cinch-segona* tomba....
si tu avans em deixabas cent mil pelas!

V

Lo qui jau aquí *prima* un senyoret
que va morir.... de cul á la paret.

VI

—¿Veus aquell ninxo rónch que hi ha allí?
hi varen enterrá á mossén Badó,
que una *dos-quarta* se li va pudrí.
—Crech que deixá molts rals quan va morí.
—*¡Dos!* ¿sabs qué va deixá?... molta pudó.

VII

—¿Cóm *hu* que la mort ploras de ta mare
quan sino s' hagués mort.... viuria encare?

VIII

De una gran tomba al peu
una dama s' hi veu
que está ab boja fatlera
tot aquest *quart-tercera*
de genolls, ficsa sa vista
molt melancólica y trista.
Que allí estaré resant es de preveure
pero en cambi 's podria també creure
que aquella senyora—allí agenollada
la solució busca—d' aquesta xarada.

J. STARAMSA.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj 20,

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

DON JUAN TENORIO

DRAMA RELIGIOSO-FANTÁSTICO

por **D. JOSÉ ZORRILLA**

Precio 2 pesetas.

EN JOANET Y EN LLUISET

PARODIA DE DON JUAN TENORIO

EMPESCADA PER **SANALL Y SERRA**

EDICIÓ IL·L·STRADA PER **GÓMEZ SOLER**

Preu 2 rals.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

Acaba de publicarse el tomo 47

NOVELITAS Y CUENTOS

POR **D. RAFAEL ALTAMIRA**

Un elegante tomo de 200 páginas con una preciosa cubierta al cromo.—Precio 2 reales.

«LA ESQUELLA DE LA TORRATXA»

BARCELONA Á LA VISTA

MAGNÍFICO ALBUM DE FOTOGRAFÍAS INÉDITAS

1.º cuaderno (4.ª edición)

2.º cuaderno (2.ª edición)

3.º cuaderno

30 céntimos

Provincias: 35

BARCELONA Á LA VISTA

es un verdadero obsequio al público, porque gracias á este album, todas las clases sociales pueden poseer una hermosa colección de las bellezas, curiosidades y sitios pintorescos de nuestra capital, que en otra forma costaría centenares de pesetas.—**BARCELONA Á LA VISTA** puede figurar en el cuarto del obrero, en el estudio del artista, en el despacho del poderoso.

30 céntimos ♦ NO ES VENDERLO, ES REGALARLO ♦ 30 céntimos

NOVEDADES	Almanaque Bailly-Bailliere.	Ptas. 1'50	NOVEDADES
	Medicación interna é hidroterapia, por N. Neuens.	» 5	
	Almanaque Kneipp para 1897.	» 1	
	Almanaque Sud-Americano para 1897.	» 2'50	

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

pera l' any 1897

Avansan activament los treballs d' aquesta publicació sens rival.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de porta. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebairas.

TRIBUT DEL COR

Las coronas més hermosas
que al cementiri s' han dut

son las que ab mans tremolosas
hi porta la gratitut.

EPITAFIS

Jau aquí un mestre d' escola
sabi, expert y de 'ls mes bons;
va morir d' un refredat
de no portarpantalóns.

En aquest lloch hi descansa
la espléndida donya Bruna;
mori jova, y va deixar
al marit.... dotze criaturas.

Reposa aquí un infelís
que un quart després de la boda,
va morir d' una gran tunda
que li va donar la sogra.

ANTÓN DEL SINGLOT.

Aquí descansa en Pau Tort
escriptor de talent tal,
que 's volia fé *inmortal*
quan, en vida ja era un *mort*.

SANCH DE CARGOL.